

BERGEN
KOMMUNE

ÅRSPLAN 2024 – 2025

Sollien barnehage

Forord

Barnehagene i Bergen kommune utarbeider sine årsplaner i samsvar med kravene til årsplan slik de er beskrevet i barnehageloven og forskrifter. Ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver trådte i kraft fra 1.august 2017 og er en forskrift til barnehageloven.

Kvalitetsutviklingsplanen for kommunale barnehager 2018-2021 (24)

«Sammen for kvalitet – lek og læring» beskriver eiers lokale tilpasninger til rammeplanen og prioriteringer for gjeldende periode.

Hovedsatsningsområdet i kvalitetsutviklingsplanen er «Grunnlag for livslang læring i det 21. århundre». Planhierarkiet er synliggjort i modellen.

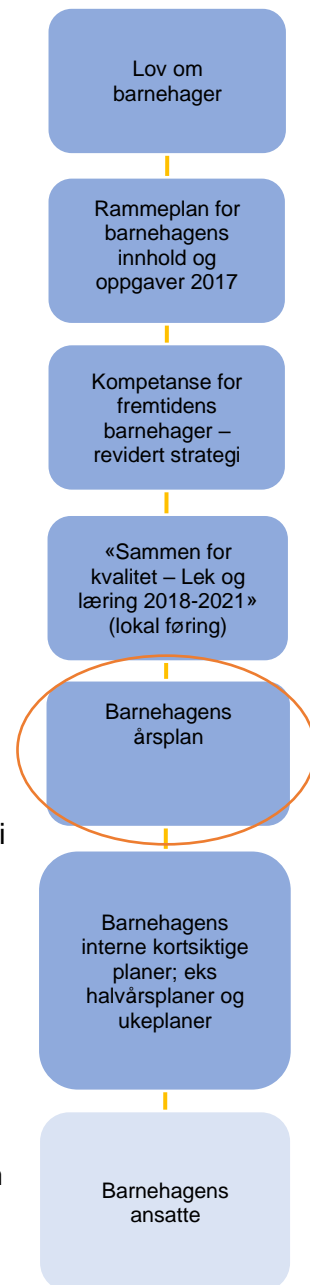
Årsplanverket til de kommunale barnehagene i Bergen kommune er delt i to:

- **Del en** beskriver mål og aktiviteter for årets satsinger og gir informasjon om hvordan disse følges opp, dokumenteres og vurderes. Årsplanen del en har et tidsperspektiv på 1 år og følger barnehageåret.
- **Del to** beskriver barnehagens satsninger og arbeid på et mer grunnleggende og generelt nivå. Årsplanens del to inneholder informasjon om hvordan barnehagen vil arbeide med danning gjennom omsorg, lek og læring for å fremme barns allsidige utvikling i samarbeid og forståelse med barns hjem. Videre redegjør barnehagen for hvordan det arbeides med progresjon i barnas pedagogiske tilbud gjennom hele barnehageløpet.

Som barnehageeier er vi ansvarlig for at barn i våre barnehager får en god start på et livslangt læringsløp. Godt planleggingsarbeid gjennom felles planmaler er utgangspunkt for utnyttelse av kollektiv kapasitet. Årsplanen utarbeides i samarbeid mellom barnehagens ansatte, barn og foreldre og danner grunnlag for pedagogisk innhold, aktiviteter og samhandling gjennom året. Årsplanen er et arbeidsredskap for personalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen gir informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte.

BERGEN KOMMUNE

Etat for barnehage

Innhold

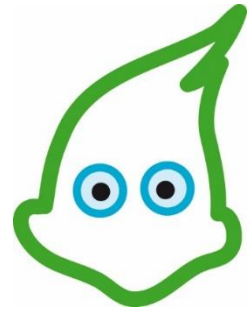
Figurliste:	4
Visjon og mål	5
Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn	5
Verdier	5
Mål	5
1.0 Barnehagens innledning	6
1.1 Struktur og organisering	6
1.2 Metodevalg	6
1.2.1 Ser barnet	7
1.2.2 Varme	8
1.2.3 Inkluderende	8
2.0 Livsmestring for det 21. århundre	9
– medvirkende barn i lek og læring	9
2.1 Tilknytning	9
2.2 Lek	10
2.3 Læring	11
2.4 Barns medvirkning	11
2.5 Vennskap og felleskap	12
2.6 Mangfold	12
3.0 Barnehagens tema/prosjekt	13
Uteliv/Friluftsliv	13
3.1 Fagområder	15
3.1.1 Språk som basiskompetanse	15
3.1.2 Matematisk kompetanse	16
3.2 Digitale verktøy	16
4.0 Barnehagen som lærende organisasjon	17
4.1 Barnehagens utviklingsarbeid	17
4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging	18
4.2.1 Dokumentasjon	18
4.2.2 Vurdering	18
4.2.3 Oppfølging	18
4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet	19
I. Barnesyn og læringssyn	20

II.	Pedagogisk relasjonskompetanse	20
III.	Danning gjennom omsorg, lek og læring	21
IV.	Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold	22
V.	Overganger	22
	a. Tilvenning i barnehagen.....	22
	b. Overganger og sammenheng innad i barnehagen	22
	c. Samarbeid og sammenheng med skolen	23
VI.	Foreldremedvirkning	23
VII.	Bærekraftig utvikling	24
VIII.	Psykososialt barnehagemiljø	24
IX.	Barns seksuelle helse	25

Figurliste:

Figur 1	Lek med vann og sand	7
Figur 2	En hjelpende hånd på tur	8
Figur 3	Circler of Security.....	9
Figur 4	På fisketur i dammen.....	10
Figur 5	Se, en meitemark.....	12
Figur 6	Utsikt fra Ulriken	13
Figur 7	Jente 5, 6 år har tegnet drømmelekeplassen/drømmelekestedet ute	14
Figur 8	Buldring på Fysak.....	16
Figur 9	Åtte tema for godt samspill.....	17

Visjon og mål

Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn

I en mangfoldig barnehage av høy kvalitet skal barn få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter med utgangspunkt i egne forutsetninger og interesser.

Verdier

Det er utviklet et verdigrunnlag som skal sikre det enkelte barn trygghet, læring og utvikling i hverdagen. Verdigrunnlaget består av *varme, ser barnet og inkluderende*. Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte. Barnehagene beskriver i kapittel 1 hva de legger i disse verdiene.

Mål

Bergen kommune ønsker som eier å gi retning for de kommunale barnehagene gjennom målsettingen:

Livsmestring for det 21. århundre – medvirkende barn i lek og læring

Grunnlaget for trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd legges i tidlig barndom og barnehagen har en sentral plass i dette. Livsmestring handler også om å møte motstand, håndtere utfordringer og være utholdende. Våre barnehager skal kjennetegnes ved at barnet:

- Opplever vennskap og fellesskap
- Erfarer trygghet og tilknytning til personalet
- Opplever spenning og glede i variert lek
- Er aktivt og medskapende i lek og læring
- Bruker sin kreativitet og søker utfordringer i lek og læring
- Bli møtt på sine uttrykk, sin undring og utforskertrang
- Opplever en barndom preget av mangfold, likeverd og respekt
- Utvikler sin språkkompetanse og sin matematiske kompetanse

1.0 Barnehagens innledning

Sollien barnehage skal være en god barndomsarena der barna skal oppleve glede og trivsel. En plass der barna kan leke, lære, utvikle vennskap og ha det trygt og godt.

Barnehagen har en flott beliggenhet på Landås med lett tilkomst til skog, fjell, naturlekeplasser, fotballbane og akebakke. Vårt hovedsatsningsområde er uteliv/friluftsliv. Ved å ta i bruk naturen ønsker vi at barna skal få gode barndomsopplevelser knyttet til å leke i, bruke, ta vare på og utforske naturen.

Vi vektlegger en prosjektbasert tilnærming både i det direkte arbeidet med barna og med utviklingsarbeid i personalgruppen. Undring, nysgjerrighet, utforskning er viktige stikkord for arbeidet vårt.

Barnehagen er med i to deltakerorienterte forskningssamarbeid med forskningssenteret BARNkunne og Høgskulen på Vestlandet (HVL). BARNkundes EX-PED-LAB-prosjekt er et prosjekt om hvordan bruk av verkstedsmetoden kan skape innovasjon i pedagogisk praksis i barnehage og barnehagelærerutdanning. Prosjektet TASTE ser på utforskende tilnærming til måltider og matrelaterte aktiviteter i barnehager i Norge. Fra høsten 2024 er vi også lærerutdanningsbarnehage. Et forpliktende og gjensidig samarbeid mellom HVL og barnehagen med mål om å fremme og utvikle kvalitet i barnehage og høyere utdanning.

1.1 Struktur og organisering

Barnehagen har to baser og ulike temarom. Småbarnsbasen Perle for barn i alder 0 – 3 år og basen Bruse for barn i alderen 3 – 6 år. Barna tilhører faste mindre grupper for å sikre tilhørighet og trygghet. Ved at gruppene veksler på å være inne eller ute, på tur eller i barnehagen, frigjøres god plass til lek og aktivitet for barna som er igjen i barnehagen.

1.2 Metodevalg

Sensitiseringsprogrammet International Child Development Programme (ICDP) har en sentral plass i vårt arbeid. ICDP er et allmennpedagogisk program der målsettingen er å understøtte omsorgskompetansen hos omsorgsgiver, og påvirke kvaliteten av kontakten og samspillet i relasjonen mellom barnet og omsorgsgiver. Ved å arbeide med de 8 temaene for godt samspill

utvikles vår bevissthet på egen praksis og vår relasjonskompetanse. ICDP-huset er en visualisering av de viktigste elementene i samspillet mellom barn og omsorgsgivere. Ved å klikke på lenken kan du se en informasjonsfilm om ICDP-huset [Filmer – ICDP Norge](#).

Å utvikle en utforskende kultur er også noe vi vektlegger, både i det direkte arbeidet med barna og i arbeidet med å utvikle barnehagen som lærende organisasjon. Utforskning kan omtales som et modus å være i. Vi fortolker noen måter å være på som utforskende når vi forsøker å finne ut av noe gjennom å bruke sansene eller prøve ut en tanke eller en inspirasjon. Utforskning kan ha mange uttrykk og gi mange ulike erfaringer, kroppslige, verbale, musikalske, relasjonelle og de kan være rettet mot objekter, elementer, materiell, steder, natur og kultur (Ødegaard, 2021). Kreativitet, utforskning, å kunne se ulike og nye perspektiv, problemløsning og samarbeid til felleskapets beste er kompetanse en verden i rask og stadig endring trenger og etterspør.

Figur 1 Lek med vann og sand

1.3 Kjerneverdier

«Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte.»

1.2.1 Ser barnet

«Vi ser det enkelte barns egenverdi. Barnet gis gode betingelser for læring og utvikling basert på vår anerkjennende væremåte.»

For oss betyr dette at vi:

- er tilstedeværende og anerkjennende voksne
- er nysgjerrige og viser interesse for barns initiativ og prosjekter
- ser barnet for den det er

1.2.2 Varme

«Vi gir barnet omsorg og trygghet. I møte med barn skal vår hjertevarme gi næring og vekstmulighet.»

For oss betyr dette at vi:

- er trygge og rause omsorgspersoner
- viser at vi er glade i barna
- er vennlige og empatiske i møte med barn, foreldre og hverandre

1.2.3 Inkluderende

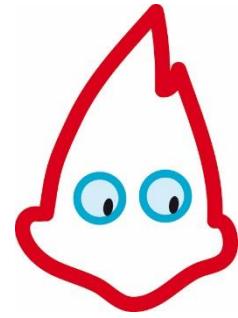
«Vi skaper gode relasjoner, der alle barn blir sett og bekreftet. Det enkelte barn skal oppleve gleden av å tilhøre små og store fellesskap.»

For oss betyr dette at vi:

- er aktive og deltakende voksne
- legger til rette for et inkluderende fellesskap
- legger til rette for og støtter opp om barns vennsksrelasjoner

Figur 2 En hjelpende hånd på tur

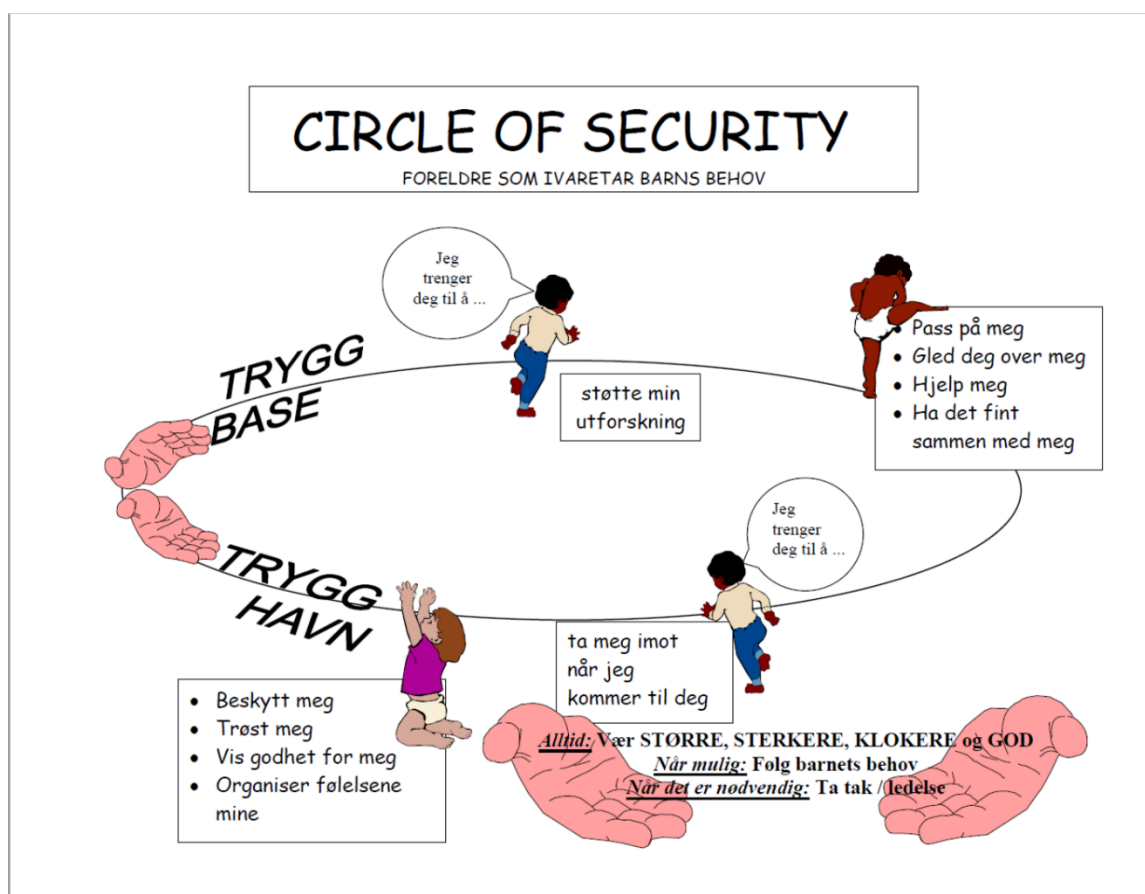
2.0 Livsmestring for det 21. århundre

– medvirkende barn i lek og læring

Barnehagens viktigste pedagogiske kvalitet ligger i relasjonen mellom personalet og barna og i relasjonen mellom barna. Barna i Sollien barnehage skal erfare at de er en del av et meningsfylt felleskap der de får mulighet til å leke, lære og utvikle seg.

2.1 Tilknytning

God omsorg er en forutsetning for barns trygghet og trivsel i barnehagen. God omsorg gir barna mulighet til å utvikle tillit til seg selv og andre. I arbeidet med tilknytning støtter vi oss på trygghets sirkelen:

Figur 3 Circle of Security

2.2 Lek

Barn leker for å ha det gøy og gjennom lek oppdager de verden. Lek er barnas primære arena for å uttrykke seg og lek er viktig for å etablere en god selvfølelse og følelse av mestring. Lek er ikke en bestemt aktivitet, men kjennetegnes av en indremotivert mental og kroppslig tilstand som vi kan bevege oss inn og ut av, alene eller sammen med andre. Det er nær sammenheng mellom lek, kreativitet, utforskning og estetisk aktivitet.

Leken har mange uttrykksformer og kan føre til forståelse og vennskap på tvers av alder, språklige og kulturelle ulikheter. Regelleker som følger et fast mønster kan være lettere å delta i enn rolleleken, som blant annet krever mer språklig kompetanse. Å få delta i lek og å få venner er viktig for barns trivsel i barnehagen. Lekefellesskapet legger grunnlag for barns vennskap med hverandre. På den andre siden kan utestenging i leken hindre vennskap og gode relasjoner.

Vår målsetting er at alle barn skal være inkludert og delta i gode lekefellesskap.

Kjennetegn på god praksis i arbeidet med lek:

- ✚ barna skal få erfaring med å bygge vennsksrelasjoner
- ✚ personalet skal ta initiativ til lek og aktivt bidra til at alle kommer inn i leken
- ✚ rom, tid og lekemateriale skal organiseres slik at det inspirerer til ulike typer lek
- ✚ personalet griper inn ved plaging og utestenging i lek

Figur 4 På fisketur i dammen

2.3 Læring

Barn lærer når de deltar sammen med andre i aktiviteter som gir dem mening. De lærer gjennom sanselige, kroppslige, kognitive og følelsesmessige opplevelser og erfaringer. Barn lærer når de observerer, imiterer, eksperimenterer, diskuterer, filosoferer, leker og utforsker alene og sammen med andre.

En vid og helhetlig forståelse av læring inkluderer bevissthet om at læring ikke bare skjer i perioden læring er fokusert (formelle situasjoner). Læring skjer også gjennom måten miljøet er organisert og i kommunikasjonen mellom barn og voksne, og mellom voksne. Vi vektlegger at alle barn skal utvikle tillit til sin egen evne til å lære, og at de opplever støtte for sin egen kreativitet, nysgjerrighet og utforskning. Utforskning kan ses på som et overbyggende begrep på lek, læring og danning (Ødegaard, 2021). Rike opplevelser i et mangfoldig miljø understøtter barns nysgjerrighet og undring.

Kjennetegn på god praksis i arbeidet med læring:

- ✚ barna skal oppleve støtte for egen kreativitet, nysgjerrighet og utforskning
- ✚ personalet skal utvide barnas erfaringer
- ✚ personalet skal tilrettelegge for et stimulerende leke- og læringsmiljø, både inne, ute og på tur

2.4 Barns medvirkning

Barn skal ha mulighet til å ha innflytelse på eget liv. Dette er fastslått i barnehageloven og i FNs barnekonvensjon. Barn i barnehagealder viser hvordan de har det gjennom kroppslige og språklige uttrykksformer. Dette krever at vi er observante og lyttende. Vi voksne må ha nærhet til barna, lytte, samtale og observere. Sensitiveringsprogrammet ICDP (de åtte temaene for godt samspill) og kjerneverdiene til de kommunale barnehagene i Bergen hjelper oss i dette arbeidet.

Vår målsetting er at alle barn skal bli sett, hørt og verdsatt.

Kjennetegn på god praksis i arbeidet med barns medvirkning:

- ✚ personalet skal være sensitive for barnas uttrykk og behov
- ✚ personalet skal vise respekt for barnas intensjoner og opplevelsesverden
- ✚ god balanse mellom barnas og barnehagens prosjekter/tema

2.5 Vennskap og felleskap

I barnehagen arbeider vi for at alle, både barn og voksne skal oppleve en følelse av tilhørighet og felleskap. Å høre til er viktig for trygghet, trivsel og utvikling. For barn er lek en viktig inngangsport til vennskap og felleskap. Gjennom leken får barna utviklet egenskaper som turtaking, samspill, være lydhør og forhandling. Egenskaper som er viktig i utviklingen av sosial kompetanse og deltakelse i et demokratisk fellesskap.

Kjennetegn på god praksis i arbeidet med vennskap og felleskap:

- ✚ alle skal erfare at de er betydningsfulle for felleskapet
- ✚ personalet skal legge til rette for felles opplevelser, både i små og store grupper
- ✚ barnehagehverdagen skal være preget av en varm og inkluderende atmosfære

2.6 Mangfold

Barn dannes inn i et samfunn med etniske og kulturelle variasjoner. Evnen til å forholde seg til og bidra i dette mangfoldet blir en viktig del av barns utvikling. I barnehagen skal vi bruke mangfold som en ressurs og barna skal se og oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på. Alle barn er forskjellige, og vi arbeider for at barna skal få den støtten og tryggheten de trenger for å utvikle sin identitet. I løpet av høsten arbeider begge basene med temaet «Jeg er meg – min meg». I arbeidet med mangfold er den menigskapende og utvidende dialogen i ICDP en viktig retningsgiver for oss.

Kjennetegn på god praksis i arbeidet med mangfold:

- ✚ barna skal oppleve likeverdighet i praksis
- ✚ personalet møter barna på deres undring og spørsmål
- ✚ personalet er bevisst sin betydning som rollemodell

Figur 5 Se, en meitemark

3.0 Barnehagens tema/prosjekt

Vi skal, som rammeplanen sier, ta utgangspunkt i barnas erfaringer, interesser, synspunkter og initiativ i barnehagens daglige arbeid og ved valg og gjennomføring av tema og prosjekter. Å oppdage, la seg påvirke og ha evne til å utvide/tilføre noe nytt i barnas små og store prosjekter er viktig i vårt pedagogiske arbeid. Som et av kjennetegnene i avsnittet om barns medvirkning vektlegger vi en balanse mellom tema og prosjekter som er barneinitiert og som er valgt av oss voksne. I prosjekter som er igangsatt av oss skal det alltid være plass til barnas stemmer og initiativ.

Ved oppstart av hvert barnehageår har begge basene temaet «Jeg er meg – min meg».

Prosjektarbeidets tema handler om å bli kjent med barna, barnas familier og omgivelser, om å trygge barna i å sette grenser for seg og sin kropp og om å bygge vennsksapsrelasjoner.

Uteliv/Friluftsliv

Barnehagens hovedsatsningsområde er uteliv/friluftsliv. Vi har mange flotte turmuligheter i nærmiljøet vårt som vi bruker aktivt. Ved å ta i bruk naturen ønsker vi å gi barna gode barndomsopplevelser knyttet til å leke i, bruke og utforske naturen.

Figur 6 Utsikt fra Ulriken

Barnehagen har over flere år (2022-2024) arbeidet med et utviklingsarbeid knyttet til barnehagens uteliv. Utviklingsarbeidet har vært et samarbeid med forskningscenteret BARNKunne og prosjektet EX-PED-LAB. Problemstillingen vår var: Hvordan kan barn og voksne i Sollien barnehage sammen skape gode vilkår for bevegelsesglede, lek og utforskning i barnehagens uteliv? Områder vi har arbeidet med er: hvordan kan vi utvikle barnehagens bevegelsespraksis (aktivitetstilbudet) i uteleken, kultur for utforskning og utemiljøet som den tredje pedagog. Oppsummert kan vi si at barnehagen arbeider godt med å tilrettelegge for gode vilkår for bevegelsesglede, lek og utforskning i barnehagens uteliv. Deltakelsen i prosjektet EX-PED-LAB og samarbeidet med BARNKunne har bidratt til systematikk i arbeidet og kvalitetsutvikling. Barna i barnehagen er mye ute og på tur i barnehagens nærmiljø. Personalet er aktive og deltakende i barnas lek og aktiviteter. Erfaringene fra utviklingsarbeidet tas med i vårt videre arbeid.

Kjennetegn på god praksis i arbeid med uteliv/friluftsliv:

- ✚ barna opplever glede og mestring ved allsidige bevegelseserfaringer året rundt
- ✚ barna opplever og får erfaringer med å vurdere og mestre risikofylt lek gjennom kroppslige utfordringer
- ✚ personalet er aktive og deltakende i barnas lek og aktiviteter
- ✚ personalet støtter og oppmuntrer barna til allsidige bevegelseerfaringer
- ✚ personalet igangsetter fellesleker og aktiviteter i uteleken for å gi alle barna mulighet for deltakelse i lek

Figur 7 Jente 5, 6 år har tegnet drømmelekeplassen/drømmelekestedet ute

(tegningen er gjengitt med tillatelse fra tegneren)

3.1 Fagområder

Rammeplanens fagområder beskriver områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder. Fagområdene er i stor grad de samme som barna senere møter igjen som fag på skolen. I løpet av et barnehageår vil vi gjennom barnehagens tema og prosjektarbeid være innom alle de syv fagområdene i rammeplanen.

3.1.1 Språk som basiskompetanse

Å støtte barnas tilegnelse av språk er en av barnehagens kjerneoppgaver. Språklige ferdigheter er av stor betydning for barns trivsel og følelse av mestring i barnehagen. Det er fire hovedaktiviteter som i særlig grad fremmer barns språkutvikling (Høigård, 2013). Aktivitetene er like viktig for barn som er enspråklige, barn som lærer andrespråk eller barn som har en forsinket eller mangelfull språkutvikling.

Vår målsetting er at disse fire hovedaktivitetene skal prege dagliglivet i barnehagen:

- **musiske aktiviteter;** rytme, bevegelse, sang, dikt, rim, regler og språkleker
- **god samtale;** preget av gjensidighet, i en følelsesmessig god atmosfære om et emne som engasjerer
- **samvær omkring tekst;** der den voksne forteller og leser for barn og der barn og voksne samtaler om tekstene
- **allsidig lek;** i lek tar barn språklig initiativ, forhandler og forklarer, argumenterer og begrunner, løser problemer, fantaserer, tuller og tøyser

Sollien barnehage er en syngende barnehage

Musikalsk samvær styrker relasjonen mellom barn og voksne og bidrar positivt til barns utvikling.

Sang og musiske aktiviteter preger dagliglivet i barnehagen, og er en viktig del av vårt arbeid med å utvikle et godt språkmiljø. Gjennom sang øves det på ord, setninger og munnmotorikk. I sang framføres teksten ofte litt langsommere enn ved tale, og ord og fraser blir repetert. Melodi og rytme gjør det lettere å huske. Sang og musikk skaper glede og gode opplevelser – og når hjernen er glad lærer vi bedre (Kulset, 2015).

Du kan lese mer om syngende barnehage ved å følge lenken: <https://www.syngendebarnhage.no/>

3.1.2 Matematisk kompetanse

I barnehagen legger vi til rette for utvikling av barnas matematiske kompetanse gjennom lek, undring, utforskning, eksperimentering og hverdagsaktiviteter. Matematikk i barnehagen handler om å spille spill, telle for eksempel barn i samlingsstunden eller hvor mange fat vi trenger for å dekke på til lunsj i dag, og å snakke om koblingen mellom antall barn og antall fat. Matematikk handler for de yngste om å orientere seg i rommet, etter hvert om å lage kart og gå på skattejakt.

Vi bruker Bishops (1988) inndeling av matematiske aktiviteter for å beskrive matematikken i barnehagekulturen, og som hjelp til å forstå og støtte barna i deres matematiske utvikling:

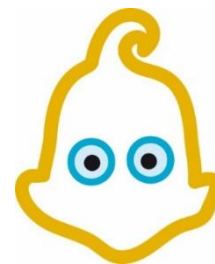
- **Telling og kvantifisering;** telling, antallsord, tellesystemer, tallsystemer og regning
- **Lokalisering;** finne fram, orientere seg i rommet, lokalisering og plassering
- **Måling;** sammenligner, måleenheter og målesystemer, lengde, areal, volum, tid, vekt og penger
- **Design;** former, figurer, mønster og symmetri, arkitektur og kunst
- **Lek og spill;** rollelek, rollespill, fantasielek, gjemsel, strategispill, terningspill og puslespill
- **Forklaring og argumentasjon;** begrunnelse og forklaring, resonnementer og logiske slutninger

3.2 Digitale verktøy

Bruk av digitale verktøy skal støtte opp om barns læreprosesser og kan være et supplement i vårt pedagogiske arbeid. Når vi bruker skjerm i barnehagen, er det i et bevisst læringsøyemed der innholdet er tilpasset barna. Noen av nettressursene vi bruker sammen med barna er www.bokhylla.no, <https://barnehage.salaby.no/>, [NRK Super](https://nrk.no/super) og <https://morsmal.no/>

Figur 8 Buldring på Fysak

4.0 Barnehagen som lærende organisasjon

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (2017) slår fast at barnehagen er en lærende organisasjon der hele personalet skal reflektere rundt faglige og etiske problemstillinger, oppdatere seg og være tydelige rollemodeller. I det følgende delkapittelet beskrives barnehagens utviklingsarbeid for barnehageåret 2024 – 2025.

4.1 Barnehagens utviklingsarbeid

Bergen kommune har gjennom plan Skyfritt, plan for inkluderende oppvekstmiljø for barn og unge i Bergen, valgt ut ICDP som forebyggende program som alle kommunale barnehager skal bruke i arbeidet med det psykososiale miljøet i barnehagen. Sollien barnehage har over tid arbeidet med ICDP, men arbeid med pedagogisk relasjonskompetanse og et trygt og godt barnehagemiljø er ikke et statisk arbeid. For å videreutvikle kompetansen vår og gi kunnskap om ICDP til nye medarbeidere har vi valgt følgende utviklingsmål for 2024 – 2025:

Alle ansatte i Sollien barnehage bruker de åtte temaene for godt samspill (ICDP) aktivt i sitt pedagogiske arbeid.

ÅTTE TEMA FOR GODT SAMSPILL

Figur 9 Åtte tema for godt samspill

Kjennetegn på god praksis i arbeidet med ICDP:

- ✚ barna opplever å bli sett og møtt med sensitivitet, varme og inkludering
- ✚ barna får hjelp med å registrere, sette ord på og utvikle forståelse for egne følelser
- ✚ personalet lytter aktivt etter det barna kommuniserer gjennom kroppsspråk, talespråk, mimikk og gester
- ✚ personalet gir mening til barnas opplevelser ved å beskrive det som skjer, være engasjerte og utforskende sammen med barna
- ✚ personalet bruker positiv grensesetting ved å støtte, legg til rette og forklare hvorfor vi setter grenser

4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging

Vi tar i bruk varierte arbeidsmåter i vårt daglige pedagogiske arbeid og i utviklingsarbeidet for å dokumentere og vurdere arbeidet vårt. Hele personalgruppen deltar i etiske og faglige vurderinger av barnehagetilbudet og i arbeidet med valgte utviklingsmål. Årets utviklingsarbeid sammenfaller med barnehagens systematiske vurderingsarbeid for barnehageåret 2024 – 2025.

4.2.1 Dokumentasjon

For at barnehagen skal utvikle sin praksis er det nødvendig med kunnskap om nåsituasjonen. Dette danner utgangspunkt for barnehagens videre vurderingsarbeid. I perioden august – november skal vi planlegge og gjennomføre innhenting av data som grunnlag for vurdering. Dette handler om å undersøke valgt utviklingsmål gjennom å lytte ut både barnestemmen og foreldrestemmen, i tillegg til å reflektere rundt egen praksis.

4.2.2 Vurdering

Barnas trivsel og allsidige utvikling blir observert jevnlig og behov for oppfølging er tema på gruppens teammøter. I forbindelse med utviklingsarbeidet har barnehagens lederteam et overordnet ansvar for det systematiske vurderingsarbeidet. I perioden november – januar gjennomføres analysearbeid av data som er innhentet fra barn, foreldre og ansatte.

4.2.3 Oppfølging

I løpet av våren 2025 gjennomføres det et dialogmøte i lederteamet der eksisterende praksis knyttet til utviklingsmålet drøftes og bevaring- og utviklingsområder identifiseres.

4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet

I arbeidet med kunnskapsinnhenting lyttes både barnestemmen og foreldrestemmen ut for å undersøke valgte utviklingsmål. Barnas og foreldrenes stemmer er viktige bidrag til utvikling av vår praksis.

Del to

I. Barnesyn og læringssyn

Å møte barn som subjekt legger et viktig grunnlag for medmenneskelighet og konstruktive relasjoner. Synet på barn og oppdragelse har endret seg (Korsvold, 2013) og barn sees som rettssubjekter helt fra begynnelsen av livet. Det å anerkjenne barn som subjekt betyr å møte den enkelte som individ som kan forholde seg til seg selv med rettigheter i forhold til egne tanker og følelser (Bae, 2007).

Å møte barna på denne måten fordrer at vi som voksne er bevisst våre holdninger og handlinger. Vi må lytte til barnas signaler og se på egen rolle i samspillet.

For oss betyr et godt barne- og læringssyn at vi:

- er lyttende, aktive og deltakende voksne i barns lek, utforskning og læring
- arbeider både med det fysiske miljøet og det relasjonelle miljøet

Dette gjør vi ved hjelp av pedagogiske utviklingsarbeid, valg av metoder (ICDP og undringskultur) og ved hele tiden være på jakt etter barnas små og store prosjekter, fange dem opp, utvide dem og tilføre dem noe nytt.

II. Pedagogisk relasjonskompetanse

Vi arbeider med relasjonskompetanse ut fra definisjonen:

Den profesjonelles evne til å «se» det enkelte barn på dets egne premisser og tilpasse sin egen atferd etter det, uten dermed å fraskrive seg lederskapet, og evnen til å være autentisk i kontakten. Og den profesjonelles evne og vilje til å påta seg det fulle ansvaret for kvaliteten i relasjonen. (Juul og Jensen, 2002)

Relasjonskompetanse er ferdigheter, evner, kunnskaper og holdninger som etablerer, utvikler, reparere og vedlikeholder relasjonen mellom mennesker. Standarden for toleranse, respekt og

interesse for hverandre er det vi voksne som må sette. For at barna skal lære å ta ansvar for seg selv og andre må vi voksne være bevisst vårt ansvar som rollemodeller.

I Sollien barnehage har vi valgt å bruke sensitiviseringsprogrammet ICDP som verktøy i arbeidet med pedagogisk relasjonskompetanse. ICDP er et allmennpedagogisk program der målsettingen er å understøtte omsorgskompetansen hos omsorgsgiver, og påvirke kvaliteten av kontakten og samspillet i relasjonen mellom barnet og omsorgsgiver. Det er søkelys på å forstå barnet, barnets intensjoner og justere seg til det. Viktige elementer i ICDP er oppfatningen av barnet (empatisk identifikasjon, se barnet som person, kulturelle og personlige verdier), den emosjonelle dialogen, den meningsskapende og utvidende dialogen og den regulerende dialogen. De tre dialogene og åtte temaene for godt samspill hjelper oss i arbeidet med å bli bevisst vår egen praksis og i utviklingen av vår pedagogiske relasjonskompetanse.

Du kan lese mer om ICDP her: [Hjem – ICDP Norge](#)

III. Danning gjennom omsorg, lek og læring

Danningsprosesser kan forstås som kontinuerlige prosesser som skjer i og med alle mennesker innenfor et sosialt og kulturelt felleskap. Kvaliteten på samspillet mellom barn og voksne i barnehagen legger premisser for hva barnet lærer om seg selv, de andre og verden. Alt vi gjør og har i barnehagen er dannelsingsinnhold; samværsformer, rutiner, dagsrytme, temaarbeid, materiell osv. Barna gjør erfaringer med hva og hvem som verdsettes gjennom vår daglige praksis og faglige innhold. Vi som voksne må stadig prøve å forstå hvordan barna opplever sitt liv i barnehagen og kontinuerlig være bevisst vår praksis og rolle som modell.

Dette gjør vi gjennom å skape gode pedagogiske miljøer der vi vektlegger trygghet og tillit, kreativitet og utforskning, samt å kunne se ulike og nye perspektiver og å kunne samarbeide til felleskapets beste. Vi har, som tidligere nevnt i årsplanen, valgt å bruke trygghets sirkelen, ICDP og utvikling av en undringskultur som metoder i arbeidet vårt.

I Årsplanens kapittel 2 «Livsmestring for det 21. århundre – medvirkende barn i lek og læring» beskrives barnehagens mål og kjennetegn for områdene tilknytning, lek, læring, barns medvirkning, vennskap, felleskap og mangfold. Områder som er viktige for barns allsidige utvikling.

IV. Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold

Alle barna i barnehagen skal møte utfordringer med utgangspunkt i egne interesser, kunnskaper og ferdigheter. Vi voksne må hele tiden være på jakt etter barnas små og store prosjekter, fange dem opp, utvide dem og tilføre dem noe nytt. Dette krever deltakende og aktive voksne som støtter barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær.

Gjennom vår tilrettelegging av leke- og læringsmiljøet skal barna oppleve et miljø som inspirerer til å leke og lære på nye måter, etter hvert som de utvikler seg og mestrer. Miljøet på småbarnsbasen tilpasses de yngste barns behov for bevegelse og kroppslig utfoldelse og miljøet på stor base tilpasses barnas stadig mer avanserte lekeforløp og rollelek. Miljøene er ikke statiske og arbeidsmåter, utforming, leker og materiell endres i tråd med barn og voksnes ulike prosjekter og tema.

V. Overganger

Det er flere overganger i barnas barnehageliv. Når de skal begynne i barnehage, ved bytte av base og når de skal begynne på skolen. I samarbeid med foreldre legger vi til rette for at barna opplever trygge og gode overganger.

a. Tilvenning i barnehagen

Tilvenningstid kaller vi den tiden barna trenger for å bli trygge på nye voksne, kjent med rommene, rutinene og de andre barna i barnehagen. Hvordan denne tiden blir, varierer avhengig av barnets alder og eventuelt tidligere erfaring med barnehage. Barnehagen tilpasser sine rutiner i starten slik at nye barn får tid til å bli kjent og etablere relasjoner.

Det er viktig for tilvenningen at foreldre aktivt er med på å introdusere det nye miljøet for barnet. Hvert barn får sin egen primærkontakt som har et ekstra ansvar den første tiden. For å bli kjent med hverandre og danne grunnlag for trygghet, trivsel og åpenhet i barnehagen, får nye foreldre tilbud om samtale med pedagogisk leder/barnehagelærer i løpet av de første dagene etter oppstart. Vi arrangerer også et foreldremøte for nye foreldre og en besøksdag med sangstund for barn og foreldre før oppstart av nytt barnehageår.

b. Overganger og sammenheng innad i barnehagen

Sollien barnehage er en basebarnehage med en småbarnsbase og en base for barn fra 3 - 6 år. Det betyr at de fleste barna opplever en overgang innad i barnehagen fra liten til stor base. Selv om

omgivelsene er kjent for barna er det viktig med tiltak for å sikre en god overgang også innad i barnehagen.

I mai og juni inviteres barna som skal bytte base med på turer og aktiviteter slik at de blir kjent med og trygg på barn og voksne på stor base. De ansatte hospiterer også på hverandres baser for å bli kjent med barna. Vi arrangerer foreldremøte for foreldrene til barna som skal bytte base. Hele barnehagen har hvert år felles tema og prosjekter som bidrar til en fellesskapsfølelse og tilhørighet i barnehagen.

c. Samarbeid og sammenheng med skolen

I samarbeid med foreldrene og skolene barna sogner til, tilrettelegger barnehagen for at overgangen mellom barnehage og skole skal bli slik at barna føler seg trygge og opplever mestring. Kjennetegn for arbeidet er:

- førskolebarna har en egen gruppe med ulike prosjekter og opplegg gjennom hele barnehageåret
- førskolebarna besøker Landås skole/skolen sin
- foreldresamtaler der skolestart er tema
- samarbeidsmøte og informasjonsoverlevering mellom barnehage og skole, i samtykke med barnas foreldre
- foreldre, personalet, skole og eventuelt andre instanser samarbeider i forbindelse med de barna som trenger ekstra oppfølging med hensyn til skolestart
- personalet deltar på kompetansehevingstiltak i regi av Bergen kommune

Her kan du lese mer om Bergen kommunes overordnede plan for overgang barnehage skole/SFO:

[Bergen kommune - Plan for overgang mellom barnehage og skole/SFO i Bergen kommune](#)

VI. Foreldremedvirkning

Samarbeid mellom hjem og barnehage foregår på mange ulike nivå. Den daglige kontakten mellom foreldre og personalet er en viktig arena for å få til et godt samarbeid og for å skape trygghet og tillit. Vi ønsker en aktiv dialog og deltakelse der vi sammen er opptatt av barnas og barnegruppens beste. Ulike sammenkomster i barnehagen gir en god mulighet til å bli kjent med barnehagens indre liv, og en mulighet til å bli kjent med andre foreldre.

Alle foreldre tilbys to foreldresamtaler hvert år, der vi snakker om barnas trivsel og utvikling, både foreldre og personalet kan til enhver tid ta initiativ til samtaler i tillegg til dette. Deltakelse på

foreldremøter, i foreldreråd og barnehagens samarbeidsutvalg (SU) gir ytterligere mulighet til medvirkning og å bidra til at vi sammen skaper et trygt og godt barnehagemiljø.

VII. Bærekraftig utvikling

Barnehagen har en viktig oppgave i å fremme verdier, holdninger og praksis for et mer bærekraftig samfunn. Bærekraftig utvikling er et tema som både er omfattende og grunnleggende. Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi, sosiale forhold og mulighet for medvirkning. I barnehagen handler det om at barna skal bli kjent med seg selv, utvikle vennskap og få en begynnende oppfatning av hva det vil si å leve av naturen og i felleskap med andre (Kasin, 2019).

I Sollien barnehage arbeider vi med bærekraftig utvikling gjennom hovedsatsningsområdet vårt uteliv/friluftsliv, gjennom vårt årlige tema «Jeg er meg – min meg», som blant annet handler om å være en del av felleskapet i barnehagen og i vårt generelle arbeid med verdier og holdninger.

VIII. Psykososialt barnehagemiljø

Det er forankret i Barnehageloven at alle barn har rett til et trygt og godt barnehagemiljø. I dette ligger det at alle ansatte i barnehagen er forpliktet til å gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for krenkelser, og videre at barnehagen skal jobbe forebyggende for å skape et varmt og inkluderende fellesskap.

Under plikten til å sikre at barn har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø, følger det fire delplikter:

- plikten til å følge med
- plikten til å melde
- plikten til å undersøke
- plikten til å sette inn egnede tiltak

Arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet er et kontinuerlig arbeid som er retningsgivende for barnehagens kvalitetsutviklingsarbeid og grunnleggende for alt vi gjør i barnehagen, både i samspill med barna, samarbeid med foreldre og innad i personalgruppen.

Barnehagen har en lokal handlingsplan for å sikre systematikk i arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet. Handlingsplanen gjennomgås i personalgruppen årlig.

Det psykososiale barnehagemiljøet er tema på foreldremøte, foreldresamtaler og i SU ved oppstart av hvert barnehageår.

Lenke til Bergen kommunes informasjonsside om et inkluderende oppvekstmiljø: [Bergen kommune - Skyfritt](#)

IX. Barns seksuelle helse

Plan for seksuell helse, seksualopplysning og seksualitetsopplæring ble vedtatt av bystyret i april 2019, og er utarbeidet med formål om å sikre en helhetlig innsats for å styrke barn og unges seksuelle helse. Planen peker blant annet på barnehagen som en viktig arena for å sikre kunnskap og nødvendig kompetanse. Barnehagen kan bidra til å styrke barnas begrepsapparat og danne grunnlag for positive holdninger knyttet til selvfølelse, identitet, egenverd, kropp, følelser og grenser. Videre skapes åpenhet og respekt for mangfold og variasjoner i familieformer og kjønnsuttrykk, noe som kan bidra til å forebygge fordommer og diskriminering.

Grunnlaget for god seksuell helse legges allerede tidlig i småbarnsalder. Bevissthet knyttet til barns utvikling og kunnskap om hvordan denne kan komme til uttrykk i lek og atferd, er viktig for å kunne møte barna på en konstruktiv måte. Lenke til plan for seksuell helse: [Bergen kommune - Plan for seksuell helse, seksualopplysning og seksualitetsundervisning](#)

Sollien barnehage

Sollien 36C, 5096 Bergen

e-post: sollien.barnehage@bergen.kommune.no

www: Bergen kommune - Sollien barnehage

BERGEN
KOMMUNE